

Jak číst Písmo svaté? (č.3)

4. "Každý den zkoumali v Písmu, zdali je to tak, jak zvěstuje Pavel." (Sk 17, 11)

Těmito slovy líčí Lukáš vzorné chování židů v Beroji: nepřijali nekriticky kázání apoštola Pavla, charakterizované jako "Boží slovo" (Sk 17,13), nýbrž zkoumali důkladným studiem, které trvalo hodiny, zdali výklad Písma, jak jej podává apoštol, souhlasí se spisy Starého zákona. Pro dnešního čtenáře bible je tento text povzbuzením ke kritické četbě bible a výzvou k vlastnímu studiu, a to ne jako v Beroji za účelem přezkoušení křesťanské interpretace Starého zákona, nýbrž lepšímu porozumění bibli vůbec.

Důležitější než studium bible je samotná její četba. Nežřídko se dnes předhazuje samotným odborníkům - teologům, že se lépe vyznají v tom, co bylo všecko o biblických problémech zveřejněno než v bibli samotné.

Kdo chce znát bibli, musí ji číst stále znovu. Často je užitečné číst určitý text pomalu a nahlas. Písmo svaté bylo původně určeno především k předčítání a poslechu při bohoslužbě. Texty, které se nám zdají nesrozumitelné anebo nemají pro nás dnes přímo žádný význam (např. dlouhé seznamy jmen, rituální předpisy aj.), můžeme přitom přejít. Otázky, které se vynoří při vlastní četbě, bychom měli klidně podržet před očima, případně si je napsat. Na mnohé otázky najdeme sami odpověď při časté četbě. A je známo, že odpověď, kterou sami objevíme, má pro náš život mnohem hlubší význam než odpověď, kterou jsme převzali od jiných.

Abychom porozuměli dobře úryvku Písma, je radno si ho rozdělit a studovat ho v kontextu (co bezprostředně úryvku předchází, co následuje). Nemůžeme-li číst bibli v originální řeči, je radno přibrat tu a tam jiné překlady a ty vzájemně porovnávat. Sice sám nemohu všecko z bible vysvětlit, jak se často mylně tvrdilo (které spisy k bibli patří, to víme jen z církevní tradice, co se týče znalosti literárních druhů a historických poměrů jsme odkázáni na mimobiblické prameny), avšak mnohá temná místa lze objasnit jinými výpověďmi ze Starého nebo Nového zákona. První poukaz najdeme díky údajům, které jsou v mnoha vydáních bible uvedeny na kraji. Pro odborníka - teologa a pro milovníka bible existují pro to zvláštní konkordance, v nichž jsou uvedena všechna místa, která se vyskytují ke každému slovu bible. Při četbě evangelií je záhodno porovnávat jednotlivé úryvky s paralelními místy u ostatních evangelistů. Synopse (souhrn), v níž jsou tyto paralelní texty vytištěny vedle sebe, toto porovnání značně ulehčuje. Podtrhávání barevnou tužkou těchto textů, které se shodují a které se liší se může stát jednou z nejzajímavějších činností a může otevřít pohled pro mnoho, většinou sotva postřehnutelných zvláštností evangelií.

Podtrhávat, učit se nazpaměť, vypisovat si - to je stará a osvědčená pomoc při soukromém čtení Písma. Co nás zvláště osloví nebo co se nám naopak zdá podivné, bychom si měli podržet. Při opětovném čtení nás to okamžitě upoutá, cítíme se být už s tím poněkud

obeznámeni a můžeme získat lepší přehled o tom, co ještě neznáme. Je velmi užitečné, naučíme-li se důležité texty nazpaměť. Provázejí nás životem a tvoří oporu při četbě a modlitbě. Nazpaměť naučená slova a věty nám dopomohou k hlubšímu porozumění, neboť to je podporováno porovnáváním a rozlišováním jednotlivých výpovědí. Církevní otcové a naši předkové znali nazpaměť celé kapitoly i knihy bible. Žili a modlili se často zcela v duchu bible. Těmto cíli slouží vypisování jednotlivých veršů, které se zdají být pro náš život významné. Mnohý čtenář si tímto způsobem založil sbírku slov Písma, kterou otevírá s velkým užitkem v hodinách radosti či bolesti. Tak se podobá hospodáři, který vynáší ze svého pokladu "nové a staré" (Mt 13,52).

Odedávna se praktikuje reflexní četba Písma: při každé větě nebo úryvku, který tvoří smysl, se čtenář krátce zastaví, opakuje slova a uvažuje o tom, co znamenají. K tomu se ovšem nehodí jakýkoliv libovolný úryvek. Nejdříve přicházejí v úvahu texty, které se používají v liturgii nebo se doporučují v plánu četby bible, především texty evangelní a žalmy. Takové čtení, které má formu meditace, samovolně přechází v modlitbu.

"Čtěme Písmo svaté, ale čtěme je tak, jak je četli otcové, kteří nám ukázali, jak nejlépe z nich lze mít užitek: čtěme je na kolenou! Nečtěme je s úmyslem kritizovat, s onou hloupou zvědavostí, která vede jen k ješitnosti. Čtěme je s vášnivostí hladovějícího srdce! Bylo nám řečeno, že v něm je život a světlo - proč bychom se neměli pokusit okusit něco málo z chuti, kterou mohou rozdávat?" (Paul Claudel (+1955): Miluji slovo)

Doporučujeme:

Jaroslav Vokoun, Číst Bibli zase jako Bibli

Docent Jaroslav Vokoun, vyučující na katedře filosofie a religionistiky Teologické fakulty Jihočeské univerzity, vychází ze své pedagogické a pastorační praxe. Ukazuje možnosti, jak číst Bibli v duchovní tradici křesťanské

církeve. V úvodní, obecně srozumitelné části je čtenář krátkými názornými texty uveden do toho, co znamená číst křesťansky Bibli ve společenství se Vzkříšeným a jeho lidem všech dob. Poté se seznámí se stručně formulovanými pravidly četby Písma ve shodě s jednotlivými křesťanskými konfesemi a vykladačskými školami, a pak se může ponořit hlouběji do problematiky patristicko-středověkého způsobu četby, sledovat proměny výkladu některých biblických míst v dějinách či působení biblických textů na dějiny církve a světa nebo se nechat obohatit způsobem četby Písma očima umělců. Kniha obsahuje sbírku kázání na Skutky apoštolů, dokládající možnost číst Bibli odborně poučeně a současně s užitkem pro osobní život víry i práci církve, a v závěru nabízí čítanku s ukázkami základních textů od Melitona ze Sard přes Tomáše Akvinského a reformátory až k Bonhoefferovi a Petrovi Pokornému.